
Takács Zsuzsa

SÍRÁS ISMERETLEN VÁLLON

Egy holokauszt-konferencia után

Nem hitte volna, hogy görcsösen ő sír,
rázkódott a válla a saját szövege felolvasása
után már kint a folyosón, ahova a gyér taps
záporában kimenekült. A magas, mint
mondani szokás: *jó kiállású* férfival
beszélgetett, aki felkérte a szereplésre.
Az önfeladás vágya erőt vett rajta hirtelen,
mint Raszkolnyikovon a gyilkosság
elkövetése után – holott ő nem ölt meg senkit.
Eltorzult az arca, a szeme megtelt könnyel.
A férfi kitárta karját, és ő a bocsánatért
esedezve szinte az ölelésébe zuhant.
Kétértelmű volt a jelenet, érezte
maga is, milyen kínos lehet a férfinak
egy idegen, vézna nő hátát simogatni,
amíg a folyosón a hallgatói jönnek-mennek.
Föltette napszemüvegét, és sietve elköszönt.
De hát, *ami történt, nem tud véget érni.*

FELEJTÉS PORA

1

Felejtés pora lepi el a várost.
A vonat vesztegel a sivatagban.
Ami elmarad, örökre marad el.
A tárlat a megnyitó előtti éjszakán
porig ég. A rendező beleőrül
egy Shakespeare-értelmezésbe,
a színházat bezárják. Akiért egy
másik kontinensre utaztál,
az érkezésed előtt ki-
jelentkezik a szállodából.

A síneket fölszedik, a vonat
vesztegel a sívatagban.
Felejtés pora lepi el a várost.
A részletekre csak te emlékszel.

2

Tükör a sarki kirakatban.
A ruhák, a járókelők
ítéletre várnak. Csikorog
a kő-szem, ahogyan
körbetekint a világon.

Kárpáti Péter

A TÚLVILÁGON TÚL (II)

Közzjáték Nagyállón

„Mesélik, hogy a zydaczowi Cvi Hirs lánya, Rejzel, aki a kállói rabbi fiához ment feleségül, atyjának házában lakott a férjével. Egyszer az a kérés érkezett Nagyállóból hozzájuk, hogy ott ünnepeljék a peszáchot. A fiatalasszonynak nem volt kedve hozzá, mert nem szívesen mulasztotta el apjának egyetlen széderestjét sem; de férje addig győzködte, mígnem beleegyezett.

Apósa házában egész mások voltak a szokások, mint amelyeket ő megszokott. Különösen az bosszantotta, hogy a rabbi szédereste nem ült kellő időben az asztalhoz, hanem hosszan és szótlánul föl-alá járkált a szobában. Aztán egyszerre kinyitotta az ablakot. Hintó ért a ház elé, két megtermett szürke húzta, három fejedelmi külsejű férfi és négy nő ült benne. A rabbi elébük ment, azok átölelték és megcsókolták őt, váltottak néhány szót, és máris pattogott az ostor, a kocsi pedig elhajtott. A rabbi bejött, becsukta az ablakot, és leült az asztalhoz. Rejzel semmit nem mert kérdezni.

Amikor ünnep után hazament, mindent elmesélt az apjának. – Tudd meg – mondta az apja –, azok voltak az ósatyáink és ósanyáink. A szent rabbi nem akart addig a széderesti asztalhoz ülni, amíg a megváltás el nem érkezik, és ezért imájával a fönti világot ostromolta. Azért jöttek az atyák és az anyák, hogy hírül adják: még nem érkezett el az idő.”⁴⁵

Tegyük fel, hogy a zydaczowi rabbi nem képes a dolgok mélyére látni és megmagyarázni, hogy mi történt azon a széderen. Akkor még azt is hihetnénk, hogy a nagyállói szent – aki híres volt arról, hogy magyar parasztruhában járt, gazdálkodott, és szokatlanul jó viszonyt ápolt a nyírségi birtokosokkal és értelmiséggel, különben is olyan személyiség volt, akit nem lehetett nem szeretni és tisztelni, és néhány kósza vérvádtól eltekintve a béke szigetét teremtette meg a zsidó Nyírségben –, egyszóval még azt hihetnénk, hogy azért nem kezdte el a csillagok feljövetele után a széderestét, mert valamilyen kállói vagy nyíregyházi barátainak a látogatását várta, gojokét természetesen, hiszen szekéren közlekedtek a szent napon.